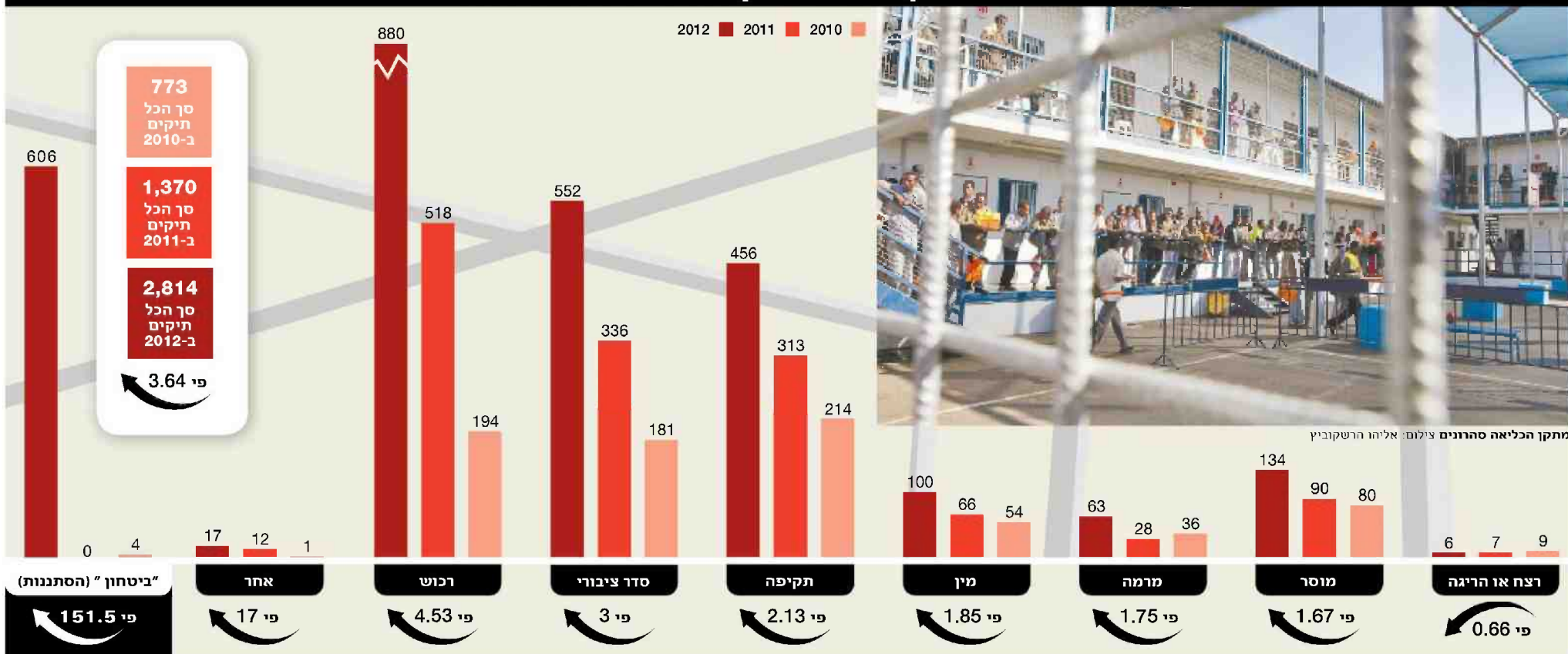

27.57x23.51	31	1	עמוד	1	הארץ - כותרת	02/05/2013	36801539-5
המרכז האקדמי למשפט ועסקים יונתן ברמן עורך די - 26330							

מהגרים מאפריקה וסוגי תיקים פליימים לפי שנים

נתונים אינם לוקחים בחשבון את הגידול באוכלוסיית המהגרים בשנים אלו

המשטרה בונה מאגר דנ"א למהגרים מאפריקה

בחסות "חוק ההסתננות", נפתחים נגד מהגרים תיקי עבירות ביטחון כדי לקחת מהם דגימה בגבול • זינוק של 60% בתיקי פשע שנפתחו נגד סודאנים ואריתריאים

עבירת ביטחון, ובשנת 2011 לא היה ולו תיק אחד, ב-2012 חלה הקפיצה הגדולה: ל"הארץ" נודע כי לא פחות מ-606 תיקים נפ"תחו לפי אותו סעיף. כך, הצליחה המשטרה להקים מאגר דנ"א של מהגרים אפריקאים שחדרו לארץ מגבול מצרים.

המשך בעמוד 3

מאגר דנ"א וכך מצאו את סעיף הביטחון. המשטרה הבינה כי עצם ההסתננות לתחומי המדינה היא עבירה ביטחונית מסוג פשע. המשטרה רשאית ליטול דגימות דנ"א מחשודים בעבירות מסוג זה. כך בעוד שבשנת 2010 נפ"תחו בישראל ארבעה תיקים בלבד נגד מהגרים מאפריקה בסיווג של

חוקית ליטול את הדגימות. אפי שרות כזו ניתנה רק לאנשי שי-רות בתי הסוהר, שאחראים על מתקני הכליאה, אלא שהם עשו בכך שימוש שלא התאים לפענוח פשעים חמורים ולא הועיל לחי קירות המשטרה. במשטרה חיפשו דרך יצירית לעקוף את המגבלות ולהקים

כבר בעבר ניסו קצינים בכירים במחוז תל אביב לקבל אור ירוק לנטילת דגימות דנ"א עם כניסתם של המהגרים האפריקאים לישראל. הם אף פעלו בעניין זה בוועדות הכנסת, אך נתקלו בהתנגדות ציבורית ובקשיים משפטיים. אולם, עד לינואר 2012 לא היתה למשטרה אפשרות

מאפריקה, לפני שהם נעלמים ברחובות תל אביב וערים אחרות. דגימות אלה, טענה המשטרה, יסייעו לפענח פשעים שבהם היו מעורבים. נטילת הדגימות מחלק מהמהגרים מתאפשרת הודות להאשמת חלק מהמהגרים בעבירה של פגיעה בביטחון - עבירה מסוג פשע.

יניב קובוביץ ואילן ליאור

משטרת ישראל החלה להקים בינואר 2012 מאגר דנ"א של מהגרים מאפריקה שחצו את גבול מצרים והועברו למתקן הכי ליאה סהרונים. מאז החלו לבוא לישראל, חיפשה המשטרה דרך לאסוף דגימות דנ"א מהמהגרים

2,208

תיקים פליימים נפתחו ב-2012 נגד אזרחי סודאן ואריתריאה

1,370

תיקים פליימים נפתחו ב-2011 נגד אזרחי סודאן ואריתריאה

26.41x22.39	32	עמוד 1	הארץ - כותרת	02/05/2013	36801544-1
המרכז האקדמי למשפט ועסקים יונתן ברמן עורך די - 26330					

עבירה גבולית

המשטרה מצאה דרך לפענח טוב יותר את הפשעים המתרבים שבהם מעורבים מהגרים מאפריקה: הקמת מאגר ביומטרי. אלא שהדרך שבה נלקחות הדגימות בעייתית ביותר: חציית הגבול לארץ מוגדרת כ"עבירת ביטחון" – המאפשרת גם לעצור אותם לזמן ארוך ולגרשם מהארץ בקלות

אילן ליאור ויניב קובוביץ

המשך מעמוד 1

המשטרה בוררת את המהגרים מאפריקה אותם היא מבקשת להכניס למאגרי לכו, מספר התיקים שנפתחו על עבירת ביטחון נמוך בהרבה ממספר הנכנסים לישראל דרך גבול מצרים ב-2012 שהסתכם ביותר מ-10,000 – רובם מסודאן ואריתריאה. המשטרה אינה דוגמת קטינים, אלא רק מהגרים בני 18 ומעלה. במשטרה טוענים כי ההחלטה את מי לדגום למאגר מתקבלת על בסיס ר"חות שמעביר הצבא, בצירוף חקירה שמנהלים אנשי המקצוע שמקבלים את המהגרים עם כניסתם לישראל. ככל הידוע, עד כה לא פענחה המשטרה עבירות באמצעות המאגר.

בארגוני זכויות האדם מותחים ביקורת על הקמת מאגר הדנ"א ומעידים כי כלל לא ידעו על קיומו. בין השאר, טוענים בארגונים כי החלטת המשטרה לפתוח תיק פלילי לאדם אחד, אך לא לאחר שחשוד בביצוע אותה עבירה, מהווה אפליה פסולה ופוגעת באלה שנאלצים לספק בשל כך דגימת דנ"א. "ההליך הפלילי נועד להגיע לחקר האמת ולהעניש את העבריינים, לאחר הרשעתם בדין. אלא שכאשר מדובר במבקשי מקלט, עושה המשטרה שימוש בהליך הפלילי למטרות שונות לחלוטין", אומר עו"ד אסף וייצן ממוקד סיוע לעובדים זרים. "הבחירה הסלקטיבית לפתוח תיק פלילי חמור רק נגד חלק ממבקשי המקלט ורק כדי לחלץ מידע פרטי שאחרת אסור היה לה לאגור, מלמדת שהמטרה רה אינה עסקה עור באכיפת החוק, אלא ביצירתו של חוק חדש והתאי מתו למשטר שבו אין עוד צורך בבתי משפט, מחוקקים ודעת קהל".

עו"ד לילה מרגלית, ראש תחום זכויות בפלילים באגודה לזכויות האזרח, אומרת כי "הסמכות הקיימת בחוק לקחת דגימת דנ"א מחשוד, כאשר הדבר לא נדרש לצורך החקירה הספציפית נגדו, פוגעת קשות בזכויותיו הפרטיות ולכבודו ובחזקת החפות. כאשר מנצלים סמכות זו כדי לקחת דגימות דנ"א ממבקשי מקלט, שאינם חשודים בעבירה כלשהי מלבד עצם כניסתם לישראל ואשר אין כל כוונה להעמידם לדין, הדבר בעייתי עוד יותר".

גם עו"ד יונתן ברמן, ראש הקליניקה לזכויות מהגרים במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן, מותח ביקורת על הקמת המאגר: "הסמכות הבעייתית כשלעצמה ליטול דגימות דנ"א מחשודים נועדה לשרת צרכי חקירה פלילית. המשטרה הופכת את היוצרות ופותחת באופן סלקטיבי תיקים פליליים לאנשים שהיא כלל אינה חוקרת ואינה מעמידה לדין כדי לאפשר נטילת דגימות של מבקשי מקלט. מדובר בהתנהלות פסולה ובניצול לרעה של סמכויות המשטרה".

לידי "הארץ" הגיעו גם נתוני המשטרה המצביעים על עלייה של 61% במספר התיקים הפליליים שנפתחו ב-2012 לאזרחי סודאן ואריתריאה שהוהים בישראל לעומת שנת 2011. בשנה שעברה פתחה המ-שטרה בסך הכל 2,208 תיקים פליליים למהגרים מסודאן ואריתריאה ועוד 606 תיקים על עבירות ביטחון. על פי נתוני רשות האוכלוסין וההגירה, אוכלוסיית המהגרים ממדינות אלה גדלה באותה תקופה בכ-

18% והסתכמה בסוף שנת 2012 בכ-50 אלף בני אדם. שיעור פתיחת התיקים לאזרחי סודאן ואריתריאה עומד על 44 תיקים לאלף נפש, לעומת 45 תיקים לאלף נפש בקרב כלל האוכלוסייה בישראל.

פילוח של סוגי התיקים שנפתחו למהגרים מסודאן ואריתריאה ב-2012 מצביע על עלייה של 70% בעבירות רכוש לעומת 2011, 64% בעבירות סדר ציבורי, 51% בעבירות מין, 49% בעבירות מוסר ו-45% בעבירות גוף. הנתונים נחשפו בעקבות בקשה שהגישה למשטרה התנועה לחופש המידע, בהתבסס על חוק חופש המידע. עו"ד אלונה

בארגוני הסיוע מציינים כי נוהל הטיפול

במהגרים המעורבים בהליך פלילי שנכנס

לתוקף אשתקד ממריץ פתיחת תיקים

שיעור פתיחת התיקים לאזרחי סודאן

ואריתריאה עומד על 44 לאלף נפש, לעומת

45 לאלף באוכלוסייה הכללית

וינוגרה, מנכ"לית התנועה, אמרה כי "הבקשה הוגשה במסגרת הקלי-ניקה של המסלול האקדמי המכללה למינהל כבר לפני שנתיים. המידע שהגיע רק בימים אלה מראה את נחיצותו של חופש מידע, בכך שהוא יכול לאתר עוולות חברתיות לקבוצה שנמצאת בתחתית הסולם החברתי, נטולי זכויות בארץ ושאינן מי שיפקח באופן רציף על זכויותיה". בארגוני זכויות האדם אומרים כי הנתונים אינם מצביעים בהכ-

רח על עלייה ממשית בשיעור הפגיעה של אזרחי סודאן ואריתריאה השהים בישראל. בארגונים מעלים סברות שונות באשר לגורמים שהובילו לעלייה במספר התיקים, פרט לגידול באוכלוסייה. בין השאר מציינים שם כי בשנים קודמות ייתכן שהיתה אכיפת חסר של המשטרה וכי נוהל הטיפול במהגרים המעורבים בהליך פלילי, שנכנס לתוקף בשנה שעברה, מעניק תמריץ לפתוח תיקים דווקא נגד מבקשי מקלט. הנוהל מאפשר להחזיק במשמורת ולבטל את אשרת השהייה של מס-תנן החשוד בעבירה פלילית, גם אם אין די ראיות להעמידו לדין פלילי.

"נוהל הטיפול במסתננים המעורבים בהליך הפלילי מאפשר למש-טרה להאשים, להרשיע ולהעניש מבקשי מקלט על סמך ראיות שאינן מספיקות אפילו לצורך הגשת כתב אישום. כשזהו המצב, ברור למה נטען שיש 'גידול' בכמות העבירות", אומר וייצן. "כך, בנתונים שמס-רה המשטרה מסתתרת אשה שנכלאה לאחר שהגישה תלונה על אונס וביקשה לחזור בה מהתלונה כשנשאלה 'אם גמרה מהאקט' ומסתתרת בחור צעיר שניגש לחצר במושב כדי לחפש עבודה ונכלא לחודשים רבים בגין 'הסגת גבול'. מכאן ברור מהיכן צץ אותו גידול", הוא מוסיף. לדבריו וייצן, "הלימבו המשפטי בו שקויים מבקשי המקלט השהים

בישראל, כשלא ברור מהן הזכויות שלהם ואם הם יכולים לעבוד או לקבל שירותים רפואיים בסיסים, מוביל להרפת רעב". הוא מזכיר את קריאתו של מפכ"ל המשטרה, יוחנן דנינו, בשנה שעברה, לאפשר למבקשי המקלט לעבוד בישראל, על מנת להוריד את שיעור הפשי-עה בקרבם. "ייתכן שהנתונים שהמשטרה מסרה, ככל שיש בהם ממש, מלמדים שהמפכ"ל אכן צדק וחייבים לאפשר למבקשי המקלט לעבוד ולכלכל את עצמם בכבוד, ולו מינימלי, כל עוד הם שוהים עמנו".

רבים מהתושבים הוותיקים בשכונות דרום תל אביב אינם מסכי-מים עם הגישה הזאת. בסוירים שקיימו בשבועות האחרונים שרים, חברי כנסת ובכירים נוספים באזור התחנה המרכזית ונווה שאנן, דרשו מהם התושבים למנוע העסקה של מהגרים מאפריקה ולפעול להחזרתם לארצותיהם בהקדם האפשרי. תושבים סיפרו למבקרים על ריבוי של עבירות אלימות, מין ורכוש בשכונות הדרום והעידו כי הם חוששים להסתובב ברחובות בשעות החשיכה. רק שלשום סיפרו תושבים לחברי ועדת הפנים של הכנסת, שבאו לסיור באזור, כי הפגיעה בשכונות הדרום גואה והבעיה רק מחריפה.

16.85x12.14	3	עמוד 22	the marker - הארץ	02/05/2013	36799691-0
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

פרשת אי.די.בי עמירם גיל

לסתום את הפרצות בעיקרון החברה בע"מ

« המחאה הציבורית שהתעוררה בע"מ קבות השיפת פרשת אי.די.בי ובנק לאומי על ידי TheMarker היתה מוצדקת, אבל כוונה לכתובת הלא נכונה. האשמה האמיתית בפרשה אינה רקפת רוסק עמי"נה, אלא שיטת המשפט שלנו, המקדשת את ההפרדה בין "האישיות המשפטית" של חברה בע"מ מוגבל לבין בעלי מניותיה. תזכורת: מי שהיה ועודנו חייב מאות מיליונים לבנקים אינו נוחי דנקנר - אלא החברות הפרטיות שבשליטתו, גנדן וטומהוק. אם דנקנר היה ערב אישית לחובות, ניתן היה לממש את הערבויות, אבל ככל שזוה אינו המצב, הרי שלא ניתן לחדור את "הומויות הסיניות" החוצצות בין עושרו האישי לקופות החברות. במבט צופה פני עתיד, השאלות המתבקשות מבחינה משפטית הן האם הגיעה השעה לשנות את השיטה? האם עיקרון החברה בע"מ נהפך למוגזם ויש "להרים את המסך" מעל בעלי שליטה כאשר החברות שבשליטתם אינן עומדות בהתחייבויותיהן? ככלל, התשובה היא לא. עיקרון האישיות המשפטית הנפרדת נועד לעודד התאגדות ונטילת סיכונים, לצורך הנעת גלגלי המשק.

העיקרון הזה תקף בכריטיניה ובארזה"ב כבר מראשית המאה ה-20 ותקף בכלכלות מפותחות נוספות, כולל ישראל. משכך, האפשרות להרים את מסך ההתאגדות ולייחס את חובות החברה לבעלי מניותיה לא נועדה להתממש, אלא במקרים יוצאי דופן.

סעיף 6 לחוק החברות קובע כי בית המשפט ירים את המסך "אם מצא כי בנסיבות העניין צודק ונכון לעשות כן, במקרים החריגים" - שבהם האישיות המשפטית הנפרדת היתה כסות למעשי הונאה, קיפוח, פגיעה בתכלית החברה או נטילת סיכון בלתי סביר, ובלבד שבי"על המגיה היה מודע או חשד בכך, אבל העדיף לעצום עיניו. ואכן, בתי המשפט מיישמים לרוב את הסעיף רק במקרים חמורים.

אפשר כמובן לשנות את החוק, אבל ספק אם פרשה אחת - מקוממת ככל שתהיה - מצדיקה שינוי כה מרחיק לכת. או מה בכל זאת ניתן לעשות? ובכן, יש בהחלט מקום להפקת לקחים לגבי האופן שבו מיושם החוק בשטח, הן על ידי הבנקים הן על ידי הרגולטור.

מבחינת הבנקים, אלה רחוקים מלהיות חסרי אונים מול בעלי השליטה, אפילו בהינתן

השיטה הקיימת. לרוב, הם דואגים לביטחונות ראויים כנגד האשראי לחברות. כבוא העת, הם גם יודעים לממש את הביטחונות באופן מיטבי - אפילו כשהחייבת היא חברה בע"מ. ואמנם, תפקיד הבנקים אינו לשים עצמם בנעליו של עורך הדין המייצג את בעל השליטה, אלא להשתמש בכוחם ולדרוש מימוש מקסימלי של נכסים הקשורים לחברה כתנאי להסדר חוב - לרבות נכסים שבידי בעל השליטה. הדבר אינו שונה מהדרישה הצודקת, שבי"עלי שליטה היוזמים "תספורות" יוכיחו כי הם נכונים להזרים מההון האישי שלהם להסדר. הרגולטור יכול וצריך אף הוא לנקוט גישה אקטיבית יותר. על המפקח על הבנקים לפרסם אמות מידה לגבי הסדרי חוב מול נוטלי אשראי מסחרי, שי עודדו את הבנקים למצות את גביית החוב מחברות - גם במצעות מימוש נכסים של בעל השליטה. כך ניתן יהיה לפעול במסגרת השיטה המשפטית הנוכחית, בלי לאפשר לבי"עלי שליטה לחמוק מאחריות.

הכותב הוא עו"ד, ראש הקליניקה לשוק ההון במכון לאחריות תאגידית במרכז האקדמי למשפט ולעסקים